सहकार्यमा साईलेज बनाउने मेशिन जडान कार्यक्रम कार्य सञ्चालन प्रक्रिया

(कृषि तथा पशु पन्छी विकास मन्त्रालयको मिति २०७७/०६/११ को मन्त्रिस्तरीय निर्णयवाट स्वीकृत)

१.पृष्ठभूमि

नेपालको पशुपालन क्षेत्र व्यावसायिक हुदै आएको छ। विशेष गरी व्यावसायिक फार्महरु सीमित जमिन हुने र जग्गाको मूल्य अत्यन्त बढी हुने सहर, बजार वा प्रमुख सडक वरपर स्थापना भएका छन। स-साना क्षेत्रफलमा स्थापना भएका यस्ता फार्महरुमा वर्ष भरिनै गाई/भैंसीलाई खुवाउने आहाराको अभाव हुने गरेको छ। खेती गरिने वा प्राकृतिक रुपमा उत्पादन हुने घाँसको पनि हिउँद तथा सुख्खा मौसममा अभाव हुने गरेको छ ।

बर्षातमा बढी भएको हरियो घाँसलाई पोषिलोपन नघट्ने गरी साइलेजकोरुपमा संरक्षण गरेर सञ्चय गरी प्रयोग गरिएमा सहर बजार वरपरका गाई/भैंसी फार्महरुलाई आहारा आपूर्ति गर्न सहयोग पुग्ने र दूध उत्पादनमा रहेको मौसमी अन्तर पनि कम गर्न सकिने देखिन्छ। अतः दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्थाहरुसँगको सहकार्यमा बर्षायाममा उत्पादन हुने हरियो घाँसलाई साइलेज बनाएर संरक्षण गरी सुख्खायाममा प्रयोग गर्ने प्रविधिको प्रवर्द्धन गराउन आयोजनाद्वारा प्रस्तावित सहकार्यमा साईलेज बनाउने मेशिन खरिद तथा जडान कार्यक्रम प्रभावकारीरुपमा कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकार, कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय (मन्त्रिस्तर) बाट यो सहकार्यमा साईलेज बनाउने मेशिन खरिद तथा जडान कार्यक्रम कार्य सञ्चालन प्रक्रिया स्वीकृत गरिएको छ ।

२.उद्देश्य

प्रस्तुत सहकार्यमा साईलेज बनाउने मेशिन खरिद तथा वितरण कार्यक्रमका मुख्य उद्देश्यहरु देहाय बमोजिम छनः

क) बर्षातको समयमा बढी हुने घाँसलाई साइलेजकोरुपमा संरक्षण गरी उपयोग गर्ने ।

ख) अभाव हुने याममा पशु आहारा उपलब्ध गराई दूध उत्पादनमा रहेको मौसमी अन्तर कम गर्ने ।

ग) दूध उत्पादनको लागत घटाउने ।

घ) पशुबस्तुको उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने ।

३. कार्यक्रम सञ्चालन हुने स्थान

यो कार्यक्रम नेपाल लाइभस्टक सेक्टर इनोभेसन आयोजना लागू भएका प्रदेश प्रदेश १, २, बागमती, गण्डकी र ५ का २८ जिल्लाहरु बाहेकका जिल्लाहरुमा सञ्चालन गरिने छ ।

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं

४. कार्यक्रम कार्यान्वयन प्रक्रिया

नेपाल लाइभस्टक सेक्टर इनोभेसन आयोजनाले यो कार्यक्रम दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्थाहरु मार्फत निम्नानुसार सञ्चालन गर्ने छः

४.१ सहकार्यका शर्तहरु

क) यो कार्यक्रम दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्थाहरुसँगको सहकार्यमा सञ्चालन गरिने छ ।

ख) प्रस्तुत कार्यक्रमको लागि आयोजनासँग सहकार्य गर्न इच्छुक सहकारीहरु सम्बन्धित निकायमा दर्ता भएको र दूध उत्पादन, संकलन तथा बिक्री गर्ने कार्यमा संलग्न भएको हुनु पर्नेछ ।

ग) प्रस्तुत कार्यक्रममा सहकार्य गर्न इच्छुक दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्था वा सहकारी संस्थाका सदस्यहरुले सामूहिक वा व्यक्तिगतरुपमा घाँस खेती गरिरहेको वा घाँस खेती गर्ने र साईलेज बनाउने कार्ययोजना बनाई संचालक समितिबाट पारित गरेको हुनु पर्नेछ ।

घ) आयोजनाबाट प्राप्त हुने साइलेज बनाउने मेशिन जडान गर्ने लगायतका अन्य खर्चहरु सहकारी संस्थाले व्यहोनु पर्ने छ ।

४.२ सहकारी संस्थाको छनौट

क) यस कार्यक्रम अन्तर्गत साइलेज बनाउने मेशिन प्राप्त गरी सञ्चालन गर्न चाहने दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्थाहरुबाट अनुसूची-३ अनुसारको ढाँचामा सहकार्यको प्रस्ताव आह्वान गरी आयोजना व्यवस्थापन कार्यालय वा विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई कार्यालयहरुले अनुसूची -१ बमोजिमको सूचना प्रकाशन गर्नेछन।

ख) साइलेज बनाउने मेशिनको माग गरी सूचना प्रकाशन भएपछि सहकार्य गर्न इच्छुक दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्थाहरुले अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचामा प्रस्ताव तयार गरी आयोजना व्यवस्थापन कार्यालय वा विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई कार्यालयमा पेश गर्नुपर्ने छ।

ग) आयोजना व्यवस्थापन कार्यालय र विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई कार्यालयका अनुसूची-२ अनुसारका मूल्याङ्कन समितिहरुले प्राप्त प्रस्तावहरु मूल्याङ्कन गरी छनौट गर्न सिफारिस गनेछन।

घ) बुँदा ४.२. ग बमोजिमका समितिले अनुसूची -४ का मुल्यांकनका आधारमा प्राप्त प्रस्तावहरुको मूल्याङ्कन गर्नेछन र आयोजना व्यवस्थापन कार्यालयमा आयोजना निर्देशक समक्ष र विकेन्द्रीकृत आयोजना सहयोग इकाई कार्यालयमा प्रमुख समक्ष स्वीकृतिको लागि पेश गर्नेछन्।

ङ) एउटा दुग्ध उत्पादक सहकारी संस्थालाई आयोजना अवधिमा एउटा मात्र साईलेज मेशिन उपलब्ध गराईनेछ।

च) साइलेज मेशिन जडान् तथा सञ्चालन सम्बन्धी अन्य शर्तहरु सम्झौतामा उल्लेख गरे अनुसार हुनेछन्।

नेपाल सरकार
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
सिंहदरबार, काठमाडौं